

Respectprotocol 2022-2023

CBS De Sterrenboog

Doorn

INHOUD

Voorwoord	2
Begripsbepalingen	3
Preventie	4
Communicatie	5
Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag	6
Mogelijke signalen van gepeste kinderen	6
Werkwijze van de Sterrenboog bij pestsignalen	7
Digitaal pesten	10
Samenwerking met externe instanties	11
Klachtenregeling	11
Verslaggeving	11
Monitoren pesten	11
Afwijken van het Respectprotocol	11

VOORWOORD

Alle betrokkenen bij onze school moeten zich veilig voelen op en om de school. Leerlingen moeten zich veilig voelen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen. Medewerkers moeten zich veilig voelen, zodat zij zich kunnen richten op hun kerntaak: het lesgeven, of het leiding geven. Ouders en verzorgers, maar ook externe partners moeten zich veilig voelen op school, zodat zij effectieve contacten kunnen onderhouden met onze school.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken. Dit vraagt wel dat wij kinderen leren zich assertief op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit Respectprotocol.

Sinds 1 januari 2006 is het wettelijk verplicht om als school een zorgplan te hebben. Een onderdeel van het sociaal veiligheidsbeleid is het Respectprotocol. Het Respectprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe er gehandeld wordt in het geval van respectloos gedrag op school. Wij vinden het als school heel belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen. Op deze manier dragen leerlingen deze waarde in de toekomst met zich mee. Op De Sterrenboog werken we voortdurend aan een veilig en prettig klimaat in de klas, op het plein en tijdens de gymlessen. Dit doen wij onder meer door het gebruik van Trefwoord (methode godsdienstonderwijs), het hanteren van omgangsregels en werken we met het gedachtegoed van Stephen Covey met: The Leader in Me.

BEGRIPSBEPALINGEN

Plagen

Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Het kan een steekspel met woorden zijn, of elkaar voor de gek houden. De klager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Humor staat hierbij centraal.

Ruzie/conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten/schoolgenoten, die niet in staat is/zijn om zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan. Plagen wordt pesten Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en/of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat.

The Leader in Me

In het Respectprotocol wordt gesproken over The Leader in Me. De The Leader in Me-stappen die we op school toepassen zijn:

1. Wat is er gebeurd volgens beide kinderen? (Gewoonte 5 Eerst begrijpen dan begrepen worden)
2. Welk gevoel leverde dat bij beiden op?
3. Wat is de behoefte nu voor beide kinderen?
4. Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn.
(Gewoonte 4 Denk win-win)
5. Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

PREVENTIE

De aanpak op De Sterrenboog is in eerste instantie gericht op het voorkomen van respectloos gedrag. Er zijn 5 omgangsregels opgesteld, welke zijn opgenomen in de schoolgids:

- je bent aardig tegen elkaar
- je vrijheid houdt op daar waar anderen er last van hebben
- als je ruzie hebt, dan probeer je eerst door “stop hou op” de ander duidelijk te maken dat jij iets niet prettig vindt. Daarna probeer je het door middel van praten op te lossen. Lukt dat niet, dan stap je naar de leerkracht
- je hebt zorg om en voor elkaar
- je levert geen onnodig commentaar op elkaar

Daarnaast doet onze school met behulp van de lessen van de The Leader in Me aan preventie. Alle leerkrachten zijn hiervoor opgeleid, nieuwe collega's worden intern geschoold. Binnen The Leader in Me leren de kinderen respect te hebben voor elkaar en leren zij elkaar opstekers (complimenten) te geven. Het vertrouwen tussen de leerlingen onderling en de leerkrachten willen wij bevorderen door het houden van kringgesprekken, kindgesprekken, allerlei samenwerkingsvormen en door het bevorderen van de zelfstandigheid.

De kernpunten in deze preventieve aanpak zijn:

1. De omgangsregels.
2. De 7 gewoontes van The Leader in Me.
3. Leerlingen stimuleren dat zij hun zorgen delen met ouders/leerkrachten.
4. Leerlingen stimuleren oplossingsgericht te denken.
5. Leerlingen aanleren op een nette manier hun mening te geven en hun voordeel te doen met de feedback die zij krijgen.
6. Hulp aanbieden in de vorm van een maatje/buddy/tutor).
7. Duidelijk schoolbeleid (zie Schoolgids, Website en Scholen op de Kaart).

De Sterrenboog volgt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen met behulp van het volgsysteem ZIEN! (groep 3 – 8) en de leerlijnen van ParnasSys (groep 1-2). Dit volgsysteem verschaft belangrijke informatie met betrekking tot het welbevinden en de betrokkenheid van leerlingen op individueel en op groepsniveau. Met behulp van deze informatie kan er preventief gehandeld worden wanneer kinderen niet lekker in hun vel zitten en er daardoor een onveilig klimaat dreigt te ontstaan.

De Sterrenboog maakt daarnaast ook gebruik van WMK (Werken Met Kwaliteit). Dit is een gestandaardiseerd en webbased kwaliteitsinstrument. Met behulp hiervan vullen leerlingen van groep 6-8 jaarlijks de vragenlijst voor leerlingen in. De uitkomst hiervan geeft inzicht in de feitelijke en ervaren veiligheid en het welbevinden van leerlingen. Vanaf groep 3 maken de leerkrachten naar aanleiding van het 'ZIEN-profiel' een pedagogisch groepsplan. Per periode van twee maanden wordt er doelgericht gewerkt aan het aanleren en versterken van sociale vaardigheden ten behoeve van een positief leef- en leerklimaat in de klas. Vanzelfsprekend worden de doelen van het pedagogisch groepsplan gekoppeld aan de lessen van de The Leader in Me. De pedagogische aanpak voor de groepen 1 en 2 wordt verwerkt op de groepsplannen. Een groepsplan wordt 2 x per jaar opgesteld. In samenspraak met de Intern begeleider (IB-er) en de Sociaal Emotionele Remedial Teacher (SE-RT-er) kunnen leerlingen worden aangemeld voor de SE-RT.

PREVENTIE DIGITAAL PESTEN

Gebruik van mobiele devices op school (zie Schoolgids en protocol op de website):

- Het is niet toegestaan op school (inclusief pauzes) gebruik te maken van mobiele devices van leerlingen, behalve na toestemming van de leerkracht.
- Het maken van foto's met een mobiele telefoon is verboden, anders dan na uitdrukkelijke toestemming van de leerkracht bij excursies en/of uitstapjes.
- Bij de aanvang van de lessen bergen de leerlingen hun mobiele telefoon en/of hun smartwatch uitgeschakeld op in hun tas, of leveren deze bij de leerkracht in.
- De Sterrenboog is niet aansprakelijk voor het verliezen van of beschadiging van mobiele devices die het eigendom zijn van leerlingen (zie protocol 'Mobiele telefoon' op de website).
- In het hoofdstuk 'Digitaal Pesten' op bladzijde 11 van dit Respectprotocol staat beschreven van welke tips De Sterrenboog gebruik maakt tegen digitaal pesten.

COMMUNICATIE

Een goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin is erg belangrijk. Hier kan dan ook een groot voordeel mee behaald worden. Daarom wordt hieronder beschreven wat ouders van de school kunnen verwachten en wat de school van ouders en leerlingen verwacht.

Wat mogen ouders verwachten van de leerkrachten van De Sterrenboog?

Ouders mogen verwachten dat de leerkrachten van De Sterrenboog respectvol omgaan met de kinderen en met hun ouders.

Ouders mogen ook verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. De school is zich bewust van het gezegde: 'Een goed voorbeeld doet goed volgen.' Het voorbeeldgedrag van leerkrachten nodigt kinderen uit om deel te nemen aan de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mogen ouders van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben ouders nodig om tot een goede oplossing te komen die goed is voor het kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Wat verwacht de school van de ouders?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- Ouders spreken in het bijzijn van hun kind niet negatief over andermans opvoeding en andermans kind(eren). Dat geldt ook voor de wijze waarop de school over ouders en hun kind(eren) spreekt.
- Ouders spreken met respect over de leerkracht(en), dit doen de leerkrachten ook over de ouders.
- Als ouders zich zorgen maken over het welzijn van hun kind, of over het welzijn van andermans kind, dan overleggen zij eerst met de leerkracht, daarna (indien noodzakelijk) met de intern begeleider, directeur of vertrouwenspersoon. Ouders staan in het gesprek open voor hetgeen de school signaleert. Uitgangspunt is dat ouders in overleg gaan met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor de kinderen en hun ouders, maar die ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin medestander.

Wat wordt er van de kinderen verwacht?

- De school verwacht van de kinderen dat zij zich respectvol gedragen in de omgang met andere leerlingen en ook in de omgang met volwassenen (onderwijspersoneel, stagiaires, medewerkers SKDD en ouders).
- De school verwacht dat de kinderen de omgangsregels in acht nemen en de afspraken van de The Leader in Me naleven, zoals verwoord op pagina 4 van dit protocol.
- De school verwacht van de kinderen dat zij conflicten met medeleerlingen eerst zelf proberen op te lossen. Als kinderen vervelend doen, verwachten de leerkrachten dat de andere partij rustig blijft en zich niet op de kast laat jagen. Wanneer het nodig is, verwacht de school van de kinderen dat pro-actief handelen en de pleinwacht en/of de leerkracht inschakelen.

Samengevat

Bij problemen rondom pesten en/of agressie zullen leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is daarbij van groot belang!

REDENEN OM PESTEN AAN TE PAKKEN EN OM TE BUIGEN NAAR RESPECTVOL GEDRAG

1. Het is traumatisch voor het gepeste kind en sommige omstanders.
2. De sfeer in de klas wordt slecht.
3. De schoolresultaten worden minder.
4. De kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan.
5. Elk kind moet zich veilig kunnen voelen.

Vormen van digitaal pesten

- * Buitensluiten
- * Negeren
- * Roddelen
- * Belachelijk maken
- * Uitlachen en schelden
- * Spullen afpakken of kapot maken
- * Achtervolgen en bedreigen
- * Slaan, schoppen, duwen en porren. Vormen van digitaal pesten
- * Anonieme berichten sturen via SMS – Whatsapp/Ping
- * Schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobiele telefoon
- * Foto's van mobieltjes op internet plaatsen
- * Privégegevens op internet plaatsen
- * Wachtwoorden misbruiken
- * Haat-Profielen aanmaken

MOGELIJKE SIGNALLEN VAN GEPESTE KINDEREN

- * Lijken geen vrienden te hebben
- * Worden vaak als laatste gekozen
- * Hebben geen zin om naar school te gaan
- * Proberen vaak dichtbij de leerkracht te blijven

- * Vertonen gedrag dat op klikken kan lijken
- * Zijn angstig en onzeker
- * Zien er bang, neerslachtig en huilerig uit
- * Vertonen volgzzaam gedrag en worden daar vervolgens mee gepest
- * Proberen af te kopen met geld of snoep
- * Vertonen bang of agressief gedrag
- * Gaan onderpresteren

Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- * Piepen en zuchten van klasgenoten in het omgaan met sociaal onhandige leerlingen
- * Bij de pleinwacht blijven staan
- * Verhullend (stiekem) computergedrag - Snel 'wegklikken' wanneer de leerkracht eraan komt
- * De data van het volgsysteem ZIEN – wordt Leerling in beeld en de uitkomst van de WMK. Het is belangrijk om als ouder/verzorger en leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven, omdat kinderen niet altijd vertellen dat zij worden gepest

Redenen hiervoor kunnen zijn

- * Het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten
- * Teleurstelling en gevoelens van schaamte die belemmeren om ouders/leerkrachten erover te vertellen
- * Angst voor beschuldiging
- * De problemen worden groter als er over gesproken wordt: 'Klikspaan!'
- * Niet mogen vertellen van de pester (bedreiging)

WERKWIJZE VAN DE STERRENBOOG BIJ PESTSIGNALLEN

Stap 1

Hebben we te maken met ruzie of met pesten?

Bij ruzie gaat het om verschillende belangen. Bij pesten kan het ook om verschillende belangen gaan, maar is de intentie bij de pester aanwezig om de gepeste fysiek en/of mentaal te beschadigen.

Hieronder de stappen bij een voortslepende ruzie (1 e signalen van pesten):

- * Inlichten van de ouders door de leerkracht.
- * Verwerken van oud zeer met behulp van de vertrouwenspersoon en/of de leerkracht Aandacht geven en de focus leggen op waar het werkelijk over gaat.
- * Afloop de uitkomst met de ouders bespreken.
- * Afspraken maken om nieuwe ruzies te voorkomen en daarop een belonings- en sanctiesysteem zetten.

Stap 2

Er is sprake van daadwerkelijk pesten

- * Vanaf deze fase wordt de anti-pestcoördinator erbij betrokken.
- * Mediation tussen pester en gepeste.
- * Wat is er gebeurd volgens beide kinderen?
- * Welk gevoel leverde dat bij beide op?
- * Wat is de behoefte nu voor beide kinderen?
- * Oplossingen vinden en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn.
- * Evaluatiemomenten afspreken wanneer dit zinvol lijkt.

Stap 3

Signaleringsstelsysteem pesten activeren

- * Sociogram afnemen.
- * Kinderen vragen pesten aan te geven bij de leerkracht, de anti-pestcoördinator of de vertrouwenspersoon.
- * Alle ouders vragen pesten te melden.
- * Pleinwachten, Lunchkidz-medewerkers, SKDD-medewerkers en vakleerkracht gym vragen om pesten te melden via een groepslogboek en aan de groepsleerkracht.

Als het pesten is gesignaleerd worden de volgende stappen (acties) ondernomen:

- * Melding naar ouders van gepeste en pester/meeloper dat er een peestsituatie is.
- * Mediationgesprek.
- * Betrokken ouders informeren over de afloop van het gesprek en de gemaakte afspraken.
- * Mediationgesprekken en een gesprek in de klas, Rots en Water training inzetten o.l.v. twee leerkrachten die hiervoor de opleiding hebben gevolgd.
- * Voortgang met zorgcoördinator/IB bespreken en vastleggen.

Stap 4

Pesters en meelopers

* Aanspreken ouders van pesters en meelopers op het gedrag van hun kind, want niet alleen voor de gepeste, maar ook voor pesters en meelopers is de situatie niet gezond. Het pesten moet stoppen. Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in.

- * Bestrafen van pestgedrag plus gesprek na schooltijd en ouders informeren.
- * Wekelijks een gesprek over de goede momenten (investeren in de vertrouwensrelatie, vaak willen kinderen wel stoppen vanwege een goede band met de leerkracht).
- * Groepsoefeningen doen om groepsbinding te versterken (oefeningen rondom vertrouwen).

Stap 5

Het pesten gaat door

- * Ouders en pester duidelijk maken dat wanneer het pesten niet stopt, dit gaat leiden tot een time-out. Wanneer de time-out ook niet werkt zal de school, in overleg met de bestuurder, tot schorsing overgaan. Ouders en pester worden gewezen op het protocol 'Schorsing en Verwijdering' welke te vinden is op de website van de school. Dit gesprek wordt gevoerd door de directeur, de groepsleerkracht en de zorgcoördinator/intern begeleider.
- * Therapie aankaarten.
- * Wekelijks een gesprek voeren over de goede momenten (blijven investeren in de vertrouwensrelatie, vaak willen kinderen stoppen vanwege de band met de leerkracht).

Stap 6

Overplaatsing – Time-out

- * Tijdelijke overplaatsing van de pester naar een andere klas om de eigen klas veiligheid te bieden zodat de leerlingen zich durven te uiten.
- * Of: de pester een tijdelijke time-out bieden op een plek binnen de school, maar buiten de eigen klas.

Stap 7

Schorsing

- * Schorsing van de pester.
- * Wanneer ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid, kan overwogen worden een melding bij Veilig Thuis te doen. Dit gaat in overleg met het bestuur van Stichting De Oorsprong. Ook gaat er een melding hierover naar de medezeggenschapsraad.
- * De reden van schorsing wordt besproken met de klas. Daarbij moet worden opgelet dat de groep niet de gepeste de schuld gaat geven en gaat buitensluiten! Ook de pester moet geholpen worden.
- * Als de pester na de schorsing weer in de klas komt, eventueel (tijdelijk) niet in dezelfde pauze mee laten spelen.
- * Indien nodig (voor de bescherming van de gepeste) moet de pester zich voor schooltijd eerder melden en mag hij of zij later pas weg. Het is niet erg om deze tijd voor de pester zo gezellig mogelijk te maken, want dat voorkomt teveel wraakgevoelens en het kan de band met de leerkracht verstevigen. Als de pester aangeeft dat dit niet meer nodig is, kan hem of haar dit vertrouwen geschonken worden.

Stap 8

Verwijdering van school

- * Verwijdering van school volgens de juiste juridische procedures.
- * Eventueel exitgesprek met leerling en ouders, directeur en zorgcoördinator/intern begeleider

Stap 9

Ouders van gepeste kinderen

Indien het gepeste kind niet durft op te komen voor zichzelf en/of wanneer het kind te weinig zelfvertrouwen (meer) heeft, groepscoodes niet doorziet, dan kan een buitenschoolse sociaal-emotionele training of therapie geadviseerd worden. In deze training/therapie kan het kind leren assertief-vriendelijk voor zichzelf op te komen, groepscoodes leren te ontcijferen en zelfvertrouwen herwinnen.

DIGITAAL PESTEN

Het digitaal pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties, maar het gaat vaak samen met pesten in de 'echte wereld'.

Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten, worden de ouders van de pester hiervan altijd op de hoogte gesteld. In eerste instantie meldt de ouder dit zelf bij de ouders van het kind wat zich schuldig maakt aan digitaal pesten. Ouders overleggen met elkaar over een goede oplossing.

Zodra het nodig is dat de school betrokken wordt, omdat het digitale pesten negatieve gevolgen heeft voor het omgaan met elkaar op school en in de klas, worden dezelfde stappen gevolgd zoals deze zijn opgenomen in dit protocol.

De Sterrenboog maakt voor leerlingen en ouders gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten:

- * Vertel aan je ouders dat cyberpesten plaatsvindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toe stuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten!
- * Voor de ouders: Sommige kinderen vertellen niet dat zij gepest worden via internet omdat zij bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maar duidelijk dat uw kind gewoon mag blijven internetten!
- * Bewaar alles wat met pesten te maken heeft op je computer als bewijsmateriaal.
- * Maak screenshots van pestberichten op je mobiele telefoon om bewijsmateriaal te hebben.
- * Reageer niet op het cyberpesten, ga dus ook niet terugschelden.
- * Blokkeer mensen die jou pesten op internet.

* Bij vervelende youtube filmpjes lees de tips op de politiesite:

<http://www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?193>

* Als je aangifte wilt doen van het filmpje, doe dan eerst de aangifte voordat je het filmpje laat verwijderen door youtube (vanwege het bewijsmateriaal).

* Meld (internet)pesten van medeleerlingen op school.

* Overleg met je ouders en school over de te nemen stappen – Spreek af wie wat gaat doen en zet dit zwart op wit.

SAMENWERKING MET EXTERNE INSTANTIES

In de schoolgids staat vermeld met welke externe instanties de school samenwerkt, indien nodig. De school werkt samen met Samenwerkingsverband ZOUT, de Onderwijsinspectie, Schoolbegeleidingsdienst CED, Jeugdgezondheidszorg GGD regio Utrecht en het Sociaal Dorpsteam Doorn.

KLACHTENREGELING

De klachtenregeling is opgenomen in de schoolgids.

VERSLAGGEVING

Er wordt een verslag van de gesprekken tussen ouders en school gemaakt, vanaf stap 1 in dit protocol. Ouders mogen deze verslagen lezen en eventueel aanvullen.

MONITOREN PESTEN

Pestmeldingen, acties, afspraken en resultaten worden vastgelegd door de leerkracht en doorgegeven aan de anti-pestcoördinatoren/vertrouwenspersonen (Moniek Vastenhouwer en Ingrid Hiemstra). Zie voor begripsbepalingen met betrekking tot pesten bladzijde 3 van dit protocol. Het monitoren van pesten vindt plaats met behulp van het sociaal-emotionele volgsysteem ZIEN wordt Leerling in beeld en de WMK - vragenlijsten zoals beschreven staat op pagina 4 van dit protocol.

AFWIJKEN VAN HET RESPECTPROTOCOL

De Sterrenboog kan afwijken van het Respectprotocol, indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek anders aan te pakken. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gebracht. De school streeft er uiteraard naar om wijzigingen in onderling overleg te doen.